

Tillgänglighet

2011-05-26

TRAFIKVERKET

Anette Rehnberg

Tillgänglighet

- Politiska beslut, lagstiftning i Sverige
- Utformning av enkelt avhjälpna hinder

Politiska beslut:

Transportpolitiskt mål:

- ”Transportsystemet utformas så att det är användbart för personer med funktionsnedsättning”.

Nationell handlingsplan för handikappolitik

- Riksdagsbeslut 2000: Handikapperspektivet ska genomsyra alla samhällssektorer, att skapa ett tillgängligt samhälle samt att förbättra bemötandet.
- Plan- och bygglagen, PBL
- Staten som föredöme – Förordning om statliga myndigheters ansvar för genomförande av handikappolitiken (2001:526)

Krav på tillgänglighet

Plan- och bygglagen, PBL 2010:900

- **Planläggning** enligt denna lag ska med hänsyn till natur- och kulturvärden, miljö- och klimataspekter samt mellankommunala och regionala förhållanden främja
 - - -
 - 2. en från social synpunkt god livsmiljö som är **tillgänglig och användbar** för alla samhällsgrupper,
- Krav på ... allmänna platser
 - ... personer med **nedsett rörelse- eller orienteringsförmåga ska kunna använda platsen** eller området i den utsträckning som följer av föreskrifter meddelade med stöd av denna lag.
 - Ett **hinder mot tillgänglighet eller användbarhet** på en allmän plats ska alltid **avhjälpas**, om hindret med hänsyn till de praktiska och ekonomiska förutsättningarna är enkelt att avhjälpa.

Boverkets föreskrifter

- I **ALM** finns regler om **tillgänglighet och användbarhet** för personer med **nedsett rörelse- eller orienteringsförmåga** på allmänna platser och områden vid **nyanläggning**.
<http://webtjanst.boverket.se/boverket/rattsinfoweb/vault/ALM/PDF/BFS2011-5-ALM2.pdf>
- I **HIN** finns regler om **enkelt avhjälpna hinder**. Ett **hinder mot tillgänglighet eller användbarhet** på en allmän plats ska alltid **avhjälpas**, om hindret med hänsyn till de praktiska och ekonomiska förutsättningarna är enkelt att avhjälpa. <http://www.boverket.se/Lag-ratt/Boverkets-forfattningssamling/BFS-efter-forkortning/HIN/>

Exempel på handböcker

HIN - Enkelt avhjälpna hinder

Föreskrifterna anger hur kravet på tillgänglighet och användbarhet ska uppfyllas. Till föreskrifterna finns allmänna råd som beskriver hur kraven kan uppfyllas.

Reglerna om platser omfattar:

- utformningen allmänt
- gångytor
- ramper och trappor
- hiss vid vissa tillskapade större nivåskillnader
- kontraster och markeringar
- skyltar
- belysning
- sittplatser
- parkeringsplatser

Exempel ur HIN

12 Fysiska hinder såsom mindre nivåskillnader, ojämn markbeläggning, svårforcerade rännor och trottoarkanter ska avhjälpas.

Ur allmänna rådet

Nivåskillnader vid övergångsställen, andra gångpassager, biluppställningsplatser för handikappfordon och hållplatser bör avfasas till 0-kant...

Avfasningen bör ... inte ha större lutning än 1:12 och bredden bör vara 90–100 cm. Vid sidan av avfasningen bör kantstenen ligga kvar så att synskadade kan ta ut riktningen över gatan.

Avfasningen bör ha jämn och halkfri yta.

Ledning till övergångsställe resp. annan gångpassage med 0-nivå och kant.

Övergångsstället: Synskadade följer gräskanten till övergångsstället

Gångpassagen utan övergångsställe: Synskadade följer kanten vid häcken till till ledstråksplattorna som ger ledning till gångbanekanten.

Båda: Vid gångbanekanten finns varningsplattor och kant vinkelrätt mot gångriktningen för synskadade. Delen för rullstols- och rollatoranvändare har 0-kant.

Borlänge resp. Kristianstad

12 § Fysiska hinder såsom mindre nivåskillnader, ojämn markbeläggning, svårforcerade rännalar och trottoarkanter ska avhjälpas.

Ur allmänna rådet:
Ojämn markbeläggning som utgör hinder för personer i rullstol och med rollator att ta sig fram i gångytor bör bytas ut, exempelvis genom att ett stråk med jämnare markbeläggning fälls in.

Hällar av natursten kan ge jämn yta.

Tre naturstenschällar ligger intill varandra mellan smågatsten.

Hällar har använts under lång tid på gångytor av natursten. Bredden på vardera av de två gångytorna på bilden är 90 cm och ytan är jämn, vilket gör att det går att köra rullstol och rollator på den.

Strandvägen, Stockholm

Ramp leder till bro över kanalen.

Rampen är huvudsakligen belagd med granitplattor utan avfasade kanter. Ledstången har god ljushetskontrast mot omgivningen. Den övre delen av rampen har dock för stor lutning (1:9). Dessutom fattas ledstänger på en sida och trappstegen är inte kontrastmarkerade.

Göteborg

Ramper

- Mindre nivåskillnader i gångytor behöver överbryggas med ramper
- Lutningen 1:20 ska eftersträvas, lutningen får vara högst 1:12.
- Tvärlutningen bör inte vara större än 1:50
- Rampens gångyta bör vara minst 1,3 m bred
- Avåkningskydd ska finnas
- Trappa behövs som komplement om det finns plats
- Jämn och halkfri yta
- Ledstänger behövs på båda sidor om rampen, löpa oavbrutet och gå förbi rampens början och slut med minst 30 cm
- Ledstänger behövs som är greppvänliga och kontrasterar i ljushet mot omgivningen (även vintertid). Det bör vara möjligt att hålla i dem även förbi infästningarna
- Skydd eller markering behövs om rampen är utstickande och lägre än 2,20 m över mark, så att den inte utgör fara för synskadade eller andra

13 § Hinder i form av bristande kontrastmarkering och varningsmarkering ska avhjälpas.

Ur allmänna rådet:

Strategiska punkter, t.ex. busshållplatser, perronger, övergångsställen och upphöjda gångpassager över gator, entréer m.m. bör kontrastmarkeras så att synsvaga, blinda och personer med utvecklingsstörning lättare ska kunna ta sig fram. Kontrastmarkering kan exempelvis anordnas genom att material med avvikande struktur och ljushet fälls in i markbeläggningen, t.ex. tydligt kännbara plattor i asfaltyta eller släta plattor i gatstensyta.

Naturlig ledyta som både kontrasterar i ljushet och som känns.

Naturlig ledyta som övergår i konstgjord ledyta.

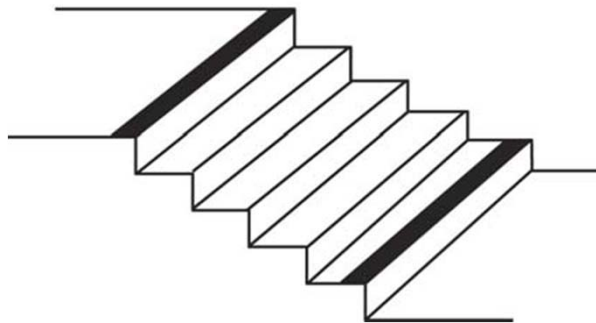

Bild 2 Exempel på kontrastmarkering av trappa från HIN

13 § Hinder i form av bristande kontrastmarkering och varningsmarkering ska avhjälpas.

Ur allmänna rådet

Trappor bör förses med kontrastmarkering så att synsvaga kan uppfatta nivåskillnaderna, exempelvis genom att framkanten på nedersta plansteget och framkanten på trappavsatsen vid översta sättsteget i varje trapplopp ges en ljushetskontrast på minst 0,40 enligt NCS. Markeringarna bör göras på ett konsekvent sätt inom området.

Internetlänkar till publikationer

- Enklare utan hinder, Boverket <http://www.boverket.se/Om-Boverket/Webbokhandel/Publikationer/2005/Enklare-utan-hinder-/>
- Boverket, Enkelt avhjälp – så här kan det gå till <http://www.boverket.se/Om-Boverket/Webbokhandel/Publikationer/2011/Enkelt-avhjalpt-sa-har-kan-det-ga-till/>
- Enkelt avhjälpna hinder, Sveriges kommuner och landsting,
- http://brs.skl.se/publikationer/index.jsp?http://brs.skl.se/publikationer/publdoc.jsp?searchpage=/du mmy&search_titn=%2239966%22&db=KATA&from=1&toc_length=20&currdoc=1
- Stockholms sidor om ”Stockholm - en stad för alla” <http://www.stockholm.se/Fristaende-webbplatser/Fackforvaltningssajter/Trafikkontoret/En-stad-for-alla/>
- Stockholm – en stad för alla, Handbok för utformning av en tillgänglig och användbar miljö, Trafikkontoret Stockholm <http://www.stockholm.se/Fristaende-webbplatser/Fackforvaltningssajter/Trafikkontoret/En-stad-for-alla/Du-som-arbetar-med-tillganglighet/Handboken---riktlinjer-och-foreskrifter/>
- Stockholm - staden för alla. Tolv år med Tillgänglighetsprojektet, Trafikkontoret Stockholm <http://www.stockholm.se/Fristaende-webbplatser/Fackforvaltningssajter/Trafikkontoret/Tillganglihetsprojektet/>
- Exempelkatalog för enkelt avhjälpna hinder. Utformning av statens allmänna vägar med hänsyn till HIN 1. Vägverket http://publikationswebbutik.vv.se/shopping/ShowItem_3249.aspx
- Vägars och gators utformning, Vägverket, Svenska Kommunförbundet <http://www.trafikverket.se/Foretag/Bygga-och-underhalla/Vag/Utformning-av-vagar-och-gator/Vagar-och-gators-utformning/>